

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2010/11

Indholdsfortegnelse

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2010/11	2
Sammenfatning	2
Ulykker med personskade	4
<i>Datagrundlag</i>	4
<i>Antal ulykker</i>	4
<i>Ulykkernes fordeling over året</i>	7
<i>Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne</i>	9
<i>Fyrværkeritype</i>	12
<i>Skader</i>	16
<i>Omkomne ved fyrværkeriulykker</i>	18
Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri	18
Myndighedernes aktioner op til nytåret	20
<i>Kontrol med fyrværkeriarrangementer</i>	20
<i>Markedskontrol med importerede artikler</i>	21
<i>Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri</i>	23
<i>Risikovirksomheder</i>	26
<i>Internationalt samarbejde</i>	26
Andre indsatser og undersøgelser vedrørende fyrværkeri 2010/11	26
<i>Undersøgelse af befolkningens holdning til fyrværkerisikkerhed</i>	26
<i>Evaluering af Fyrværkerikampagnen</i>	29
<i>Indsatsen i skolerne</i>	30
Oversigt over figurer	31
Oversigt over tabeller	32

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2010/11

Sammenfatning

Antallet af fyrværkeriulykker i sæsonen 2010/11 er fortsat lavt sammenlignet med de seneste 10 år, selvom det er steget ca. 10 % i forhold til nytåret 2009/10. Det totale antal ulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar blev af Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital opgjort til 262.

Antallet af alvorlige ulykker er steget med 50 % i forhold til sidste år og er dermed det højeste antal, der er registreret i de seneste 10 år. Stort set alle ulykkerne er forårsaget af lovligt fyrværkeri. Skadestuerne har kunnet få oplyst mærker og typer på en god del af de fyrværkeriartikler, der har forårsaget ulykkerne, så det er muligt for Sikkerhedsstyrelsen at følge op over for de ansvarlige importører.

Sikkerhedsstyrelsen har ikke registreret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri i 2010 eller ved nytåret 2010/11.

Antallet af ulykker uden for nytårsdøgnene er faldet voldsomt i løbet af de seneste 10 år. En af årsagerne hertil er, at brug af fyrværkeri er blevet forbudt for almindelige forbrugere uden for perioden fra 1. december til 5. januar. Efter en årrække synes forbrugerne nu i stigende grad at respektere dette.

Det er primært mænd, der kommer til skade med fyrværkeri, især helt unge mænd mellem 10 og 19 år. Andelen er dog aftaget i forhold til sidste nytår og har været faldende de sidste par år. Knap halvdelen af de tilskadedekomne var tilskuere, herunder personer, der tilfældigvis var i nærheden, da fyrværkeriet blev afskudt.

Antallet af ulykker med raketter, fontæner og heksehyl er faldet kraftigt i perioden. Faldet af ulykker med heksehyl skyldes formodentligt, at Sikkerhedsstyrelsen i flere år har kørt en målrettet markedskontrolindsats mod denne produkttype. Til gengæld har antallet af ulykker med batterier været stigende i perioden, selvom det totale antal ulykker er faldet. Sikkerhedsstyrelsen har derfor valgt at sætte fokus på batteriers sikkerhed i sin markedskontrol. Antallet af ulykker med ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri er nogenlunde uændret i løbet af de sidste fem år, men udgør totalt omkring 10 % af alle ulykker.

Sikkerhedsstyrelsens kontrollerede 43 fyrværkeriartikler som led i sin markedskontrol i 2010. Cirka halvdelen af de artikler, hvor mærkningen blev kontrolleret, havde mærkningsfejl, og næsten 60 % af de artikler, der blev funktionstestet, fejlede. Der fremkom både alvorlige og mindre alvorlige funktionsfejl. De alvorlige fejl omfattede eksplosion og udslag i for lav højde og som følge heraf ofte også for høj lydtryk. De mindre alvorlige fejl omfattede artikler, der udviklede flammer efter brug, artikler med for kort eller for lang luntebrændetid, glødende nedfald og artikler med for lang tid imellem effekterne. Markedskontrollen omfattede også

en kemisk analyse af et antal artikler. Den viste, at cirka en fjerdedel af artiklerne havde en kemisk sammensætning eller en NEM-vægt, der afveg fra den typegodkendte artikel.

Redningsberedskaberne rykkede ud til 101 fyrværkeribrande i nytårsdøgnet og 60 brande resten af året. Det er en nedgang på cirka 30 % i nytårsdøgnet og cirka 40 % for den resterende del af året.

Redningsberedskaberne udstedte i alt 486 tilladelser til fyrværkeriarrangementer i 2010. Det er på niveau med sidste år. Der blev gennemført kontrol af knapt 25 % af arrangementerne. Kontrollerne viser, at festfyrværkerne er gode til at overholde de udstedte tilladelser, idet der kun blev udstedt 12 påbud svarende til ca. 10 % af kontrollerne.

De kommunale redningsberedskaber udstedte 1.954 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detailledet i 2010. Der blev gennemført 1.359 kontroller, og der blev udstedt 373 påbud. Det markerer en forbedring i forhold til sidste år, hvor et tilsvarende antal kontroller resulterede i 434 påbud. For så vidt angår oplag uden for detailledet udstedte de kommunale redningsberedskaber 94 tilladelser, næsten 30 % under niveauet fra sidste år. Der blev gennemført 62 kontroller og udstedt 36 påbud. Tallet inkluderer dog 25 påbud, som er udstedt af en enkelt kommune i 3 tilsyn.

Sikkerhedsstyrelsen fik i 2010 foretaget en undersøgelse af befolkningens viden om og holdning til sikre og farlige produkter, herunder også 4 typer fyrværkeri; batterier, heksehyl, raketter og romerlys. Der var knapt 300 svar i hver af disse fire kategorier. Hovedtendenserne i svarene er:

- Cirka halvdelen af husstandene har affyret fyrværkeri sidste år.
- Fyrværkeri opfattes som et relativt farligt produkt sammenlignet med, hvad der ellers findes i husstandene.
- Brugen af sikkerhedsbriller er blevet almindeligt udbredt. Det er især voksne mænd, som ikke bruger briller.
- Knapt halvdelen af forbrugerne læser brugervejledningen.
- Mere end 85 % følger sikkerhedsreglerne, når fyrværkeriet affyres.
- En tredjedel af alle forbrugere står for tæt på, når fyrværkeri affyres. En tredjedel står i nogenlunde korrekt afstand.
- Børn og unge under 15 får generelt ikke lov til at affyre fyrværkeri uden opsyn af voksne.
- Ganske få har prøvet at holde antændt fyrværkeri i hånden.
- Nogle få procent har oplevet ulykker og farlige hændelser med fyrværkeri. En tredjedel af forbrugerne har oplevet et batteri vælte under afskydning.

Fyrværkerikampagnens indsats havde igen i 2010 titlen "Respektér dine venner, respektér fyrværkeri". Der er fortsat stor tilfredshed med kampagnens form og indhold, og stort engagement i klubberne. Kampagnen har en form, der rammer målgruppen, og næsten alle af dem, der besvarede spørgeskemaet ønsker at deltage igen i kampagnen i 2011.

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2010/11

Ulykker med personskade

Datagrundlag

Sikkerhedsstyrelsens statistik over fyrværkeriulykker med personskade tager udgangspunkt i registreringer fra Ulykkesregisteret hos Statens Institut for Folkesundhed samt registreringer fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital.

Ulykkesregisteret omfatter registreringer af henvendelser til skadestuerne på sygehusene i Glostrup, Frederikssund, Esbjerg og Randers. Registreringerne dækker ca. 12 procent af landets befolkning og anses for at give et repræsentativt billede for så vidt angår alder og køn. Undersøgelser foretaget af Ulykkes Analyse Gruppen peger dog på, at en opskalering af antallet af fyrværkeriulykker til landstal giver en afvigelse på ca. 20 % i forhold til Ulykkes Analyse Gruppens tal.

Der er flere databrud i tidsserien fra Ulykkesregisteret. Antallet af registreringssteder blev i 2004 øget fra fem til seks. På det tidspunkt omfattede registreringerne også henvendelser til skadestuerne i Herlev og Grenå. I 2005 faldt antallet af registreringssteder tilbage til fem, og i 2006 faldt endnu et registreringssted væk, så antallet blev fire. I 2010 skete et markant databrud, idet antallet af registreringssteder blev reduceret fra 4 til 3. Desuden blev to af de tilbageværende udskiftet, så det kun er et registreringssted (Glostrup), som går igen. Endvidere er alle tre registreringssteder nu beliggende i byer, hvor de tidligere var spredt på land og by.

Det betyder, at man ikke automatisk kan konkludere, at en ændring fra 2009/10 til 2010/11 i registreringerne fra Ulykkesregisteret afspejler en tilsvarende ændring i virkeligheden. Ændringen kan skyldes, at der opsamles data fra sygehuse andre steder i landet. Specielt vil eventuelle forskelle i ulykkesmønstre mellem by og land kunne lede til forvanskede konklusioner, når man ser på trends og tendenser fra år til år.

Analyserne i nærværende rapport tager højde for disse ændringer, idet tallene anvendes til at belyse ulykkesmønstre og flerårige udviklinger. Disse analyser bygger på en formodning om, at fordelingen af registreringer i registeret svarer til fordelingen af hændelser i virkeligheden.

Ulykkes Analyse Gruppen hører under ortopædkirurgisk afdeling på Odense Universitetshospital. Gruppen har siden nytåret 1995/96 indsamlet oplysninger fra alle landets skadesstuer og skadesklinikker om fyrværkeriulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar.

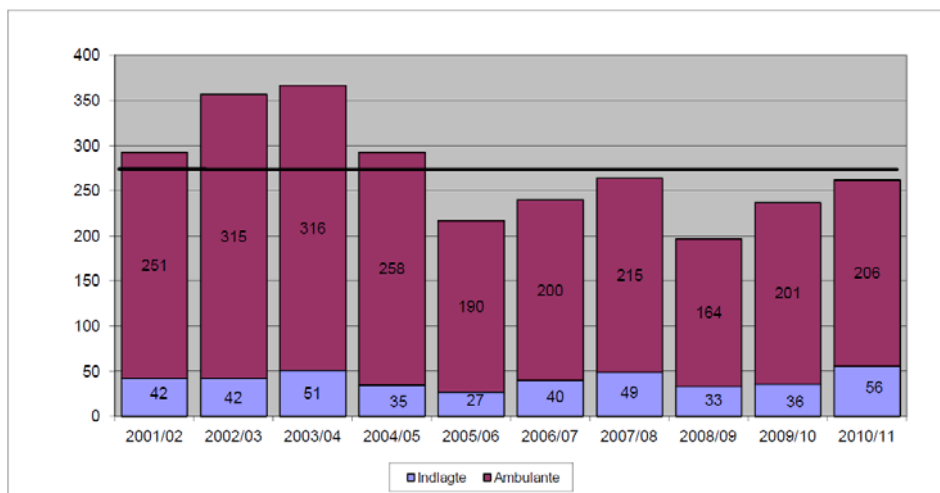
Antal ulykker

Antallet af ulykker i nytåret 2010/11 blev ca. 10 % højere end de to foregående år, idet der blev registreret 262 ulykker med fyrværkeri i de to

nytårsdøgn 31. december og 1. januar ifølge opgørelser fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital. Se figur 1.

Det totale antal skader ligger dermed fortsat på et lavt niveau – en tredjedel under niveauet fra nytårene 2002/03 og 2003/04 – om end antallet er steget i forhold til sidste år. Det gennemsnitlige antal skader i den betragtede 10-årsperiode er 273 (vist med den sorte streg på figuren), så antallet af skader ved årsskiftet 2010/11 ligger dermed i underkanten af gennemsnittet for perioden.

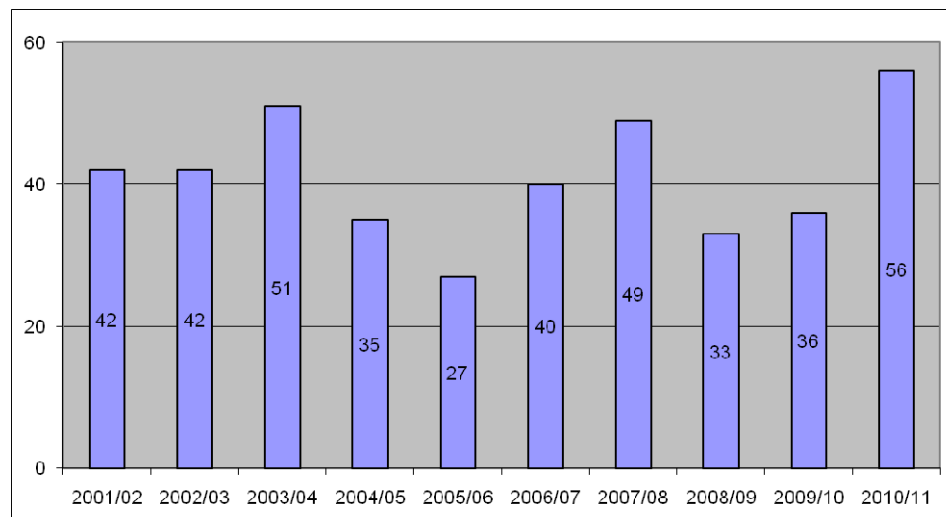
Figur 1. Antallet af ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 til 2010/11

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Hvis man kun ser på de alvorligste ulykker, hvor patienten indlægges eller henvises til egen læge eller speciallæge, er billedet desværre et andet som vist på figur 2.

Figur 2. Antallet af alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 – 2010/11

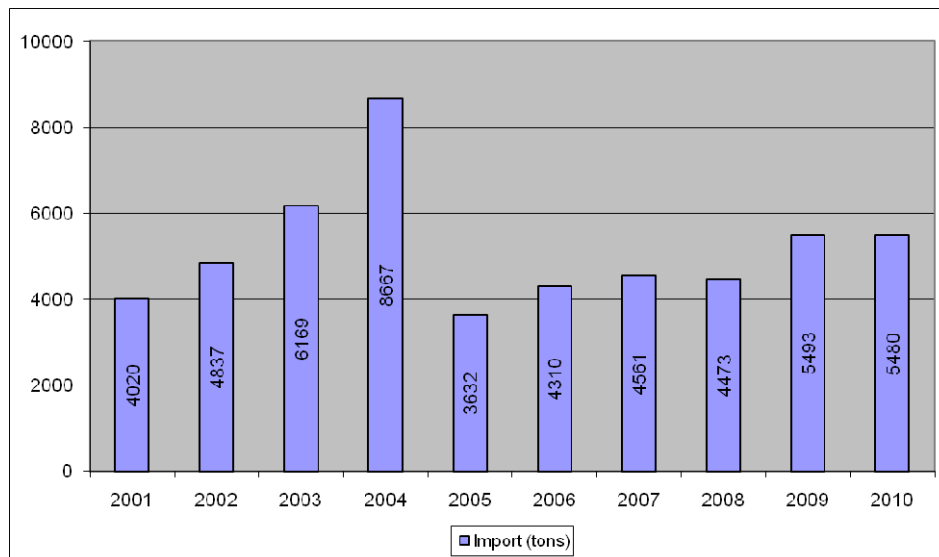
Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Figuren viser, at antallet af alvorlige ulykker i nytåret 2010/11 er steget godt 50 % i forhold til sidste nytår og det højeste i de seneste 10 år. Flertallet af de alvorlige ulykker er sket med lovligt fyrværkeri. Heldigvis har skadestuerne kunnet få oplyst mærker og fyrværkerityper af de skadelidte på en god del af de artikler, som forårsagede ulykkerne, så Sikkerhedsstyrelsen er i stand til at følge op over for de danske importører.

Der antages at være en sammenhæng mellem mængden af fyrværkeri, der anvendes, og antallet af ulykker. Det må forventes, at antallet af ulykker stiger, når anvendelsen af fyrværkeri stiger. Det er derfor interessant at se på, hvor store mængder fyrværkeri, der anvendes i landet.

Danmarks Statistik opgør mængden af importeret fyrværkeri. Dette antages at være en god tilnærmelse til de anvendte mængder af fyrværkeri, idet der kun fabrikeres og eksporteres yderst beskedne mængder af fyrværkeri i Danmark. Figur 3 viser de importerede mængder fyrværkeri i tiårsperioden 2001 - 2010.

Figuren viser, at importen af fyrværkeri i 2010 var på niveau med forrige år, men stadig langt under niveauet i 2004, hvor importen toppede. Tallet for 2004 skal dog korrigeres for, at fyrværkerikatastrofen i Seest i november 2004 medførte, at 1.500 – 2.000 tons fyrværkeri gik til grunde og derfor ikke blev udbudt til forbrugerne og derfor ikke indgår i årets forbrug af fyrværkeri.

Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2001 – 2010

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken

Figuren viser, at mængden af importeret fyrværkeri er uændret i forhold til 2009.

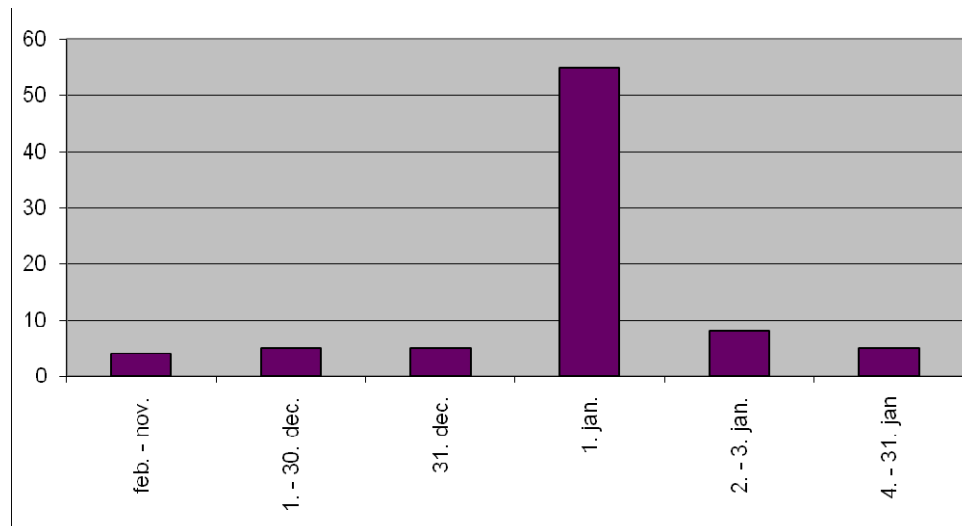
Hvis man sammenligner udviklingen i antallet af ulykker (figur 1) med mængden af importeret fyrværkeri (figur 3), kan man se, at de to kurver i nogen grad "følges ad". Dette tyder på, at der må være en sammenhæng mellem mængden af solgt fyrværkeri og antallet af ulykker.

Sammenhængen er dog ikke helt simpel, og der må være andre faktorer end mængden, der spiller ind i det faldende antal ulykker. Der er importeret (stort set) lige så meget fyrværkeri i 2010 som i 2009, men antallet af ulykker er cirka 10 % højere (og antallet af alvorlige ulykker er endda ca. 50 % højere). Niveaueet er på den anden side faldet i forhold til 2002 og 2003, så der må være andre årsager, som spiller ind, såsom mere sikker anvendelse af fyrværkeri, anvendelse af mindre farlige typer fyrværkeri, udbredelse af beskyttelsesudstyr som fyrværkeribriller, indførelse af obligatorisk godkendelsesordning for fyrværkeri, en generelt sværere adgang til fyrværkeri, begrænsninger i salgs- og anvendelsesperioder osv. Det er ikke muligt at afgøre, hvilken rolle hver af disse årsager spiller for faldet.

Ulykkernes fordeling over året

Tallene fra Ulykkesregisteret viser, hvordan ulykkerne er fordelt over året. Dette er vist i figur 4.

Figur 4. Antallet af registreringer på skadestuerne fordelt over året for perioden februar 2010 til januar 2011.

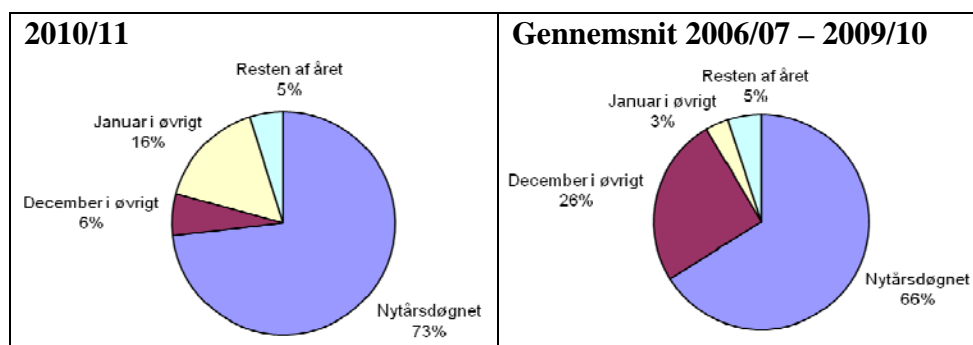
Kilde: Ulykkesregisteret

Figuren viser, at langt hovedparten af ulykkerne sker i nytårsdøgnet. I 2010/11 skete 60 af de 82 registrerede ulykker i nytårsdøgnet. Fem af de resterende 22 ulykker skete i december måned, og yderligere 13 ulykker skete i januar måned. De sidste fire ulykker skete i perioden februar til november.

En hel del af årets 82 ulykker er sket uden for den periode, hvor forbrugere lovligt kan anvende fyrværkeri (1. december til 5. januar). Det er ikke muligt at opgøre det præcise antal ud fra registreringerne, idet de anvender en anden tidsopdeling, men 4 ulykker er sket i februar til november og dermed med sikkerhed uden for den lovlige periode. Yderligere 5 ulykker er sket i perioden 4. – 31. januar, og en del af disse kan formodes at være sket 6. januar eller senere.

Figur 5 viser hvordan ulykkerne er fordelt over året i perioden 2010/11 sammenlignet med de 4 foregående år.

Figur 5. Sammenligning af fordelingen af registreringerne over året mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år.

Kilde: Ulykkesregisteret

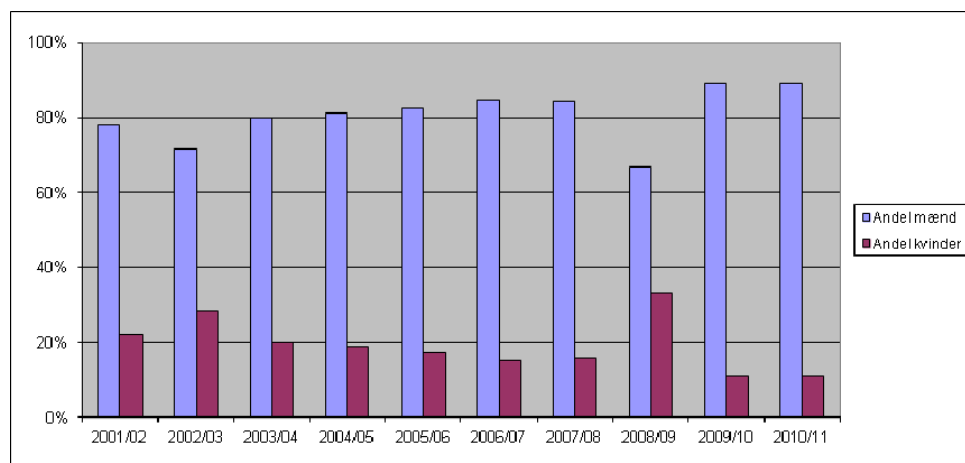
Der er databrud i tidsserien. Se nærmere i afsnittet "Datagrundlag", side 4..

Figuren viser, at der er sket en ændring i fordelingen af ulykkerne. Andelen af ulykker i nytårsdøgnet synes at stige i forhold til de andre tidsrum. Det peger på, at der sker en koncentration af fyrværkeriforbruget i nytårsdøgnet. Figuren viser også en forskydning fra mange ulykker før nytår i de fire foregående år til mange ulykker efter nytår i 2010/11. Det er en uønsket ændring, da en del af ulykkerne i januar afspejler, at brugerne har anvendt fyrværkeri på tidspunkter, hvor det ikke må anvendes.

Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne

Det er hovedsageligt mænd, der kommer til skade med fyrværkeri. Figur 8 viser kønsfordelingen de seneste ti år baseret på registreringer fra Ulykkesregisteret.

Figur 6. Kønsfordeling af de tilskadekomne

Kilde: Ulykkesregisteret

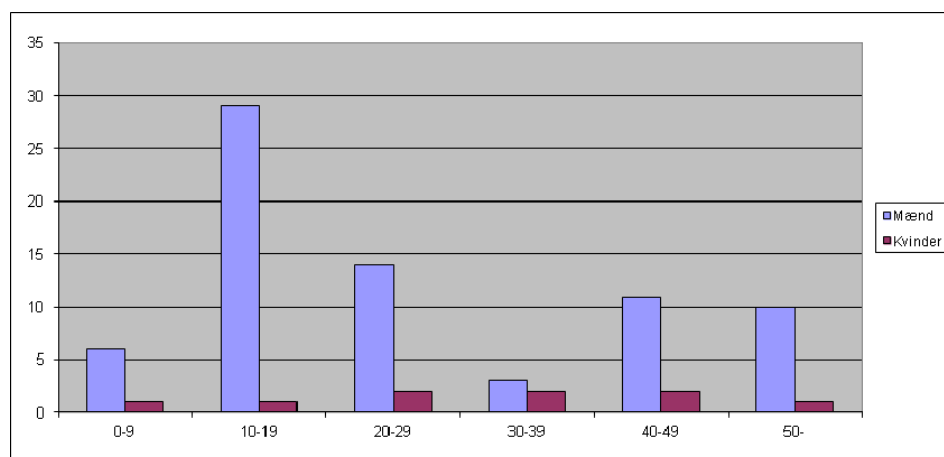
Der er flere databrud i tidsserien. Se nærmere i afsnittet "Datagrundlag", side 4..

De seneste ti år har ca. 80 % af de tilskadekomne været mænd. Sæsonen 2008/09 skilte sig noget ud herfra, idet en tredjedel af de tilskadekomne var kvinder og to tredjedele mænd.

Observationen understøttes af analyser fra Ulykkes Analyse Gruppen. Deres tal viser endvidere, at mændene tegner sig for langt hovedparten af de alvorlige skader. Dette stemmer også med resultaterne fra en tidligere evaluering af Fyrværkerikampagnen, hvor der blev spurgt om befolkningens fyrværkerivaner. Resultaterne viste, at det især er mændene, som affyrer de kraftigere og mere risikobetonede typer fyrværkeri.

Aldersfordelingen af de tilskadekomne er vist i figur 7. Figuren er baseret på registreringer fra de tre skadestuer i Ulykkesregisteret.

Figur 7. Køns- og aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne i sæsonen 2010/11

Kilde: Ulykkesregisteret

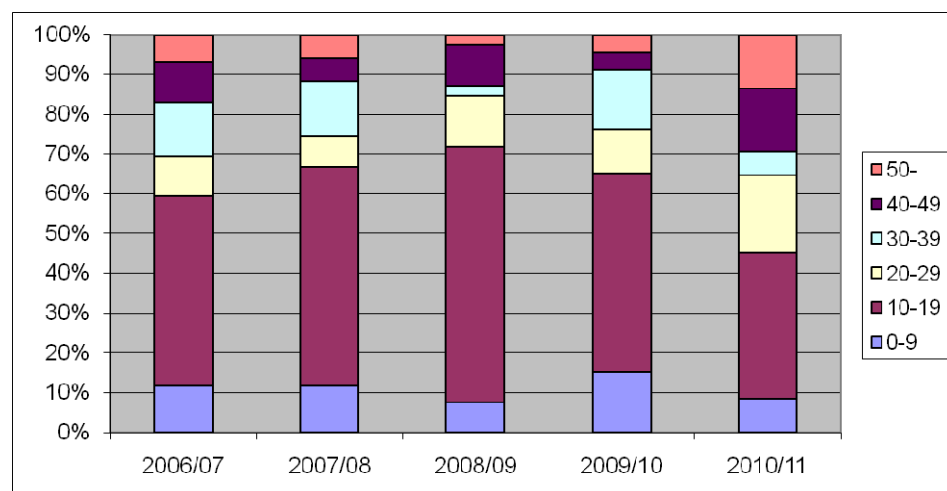
Figuren viser, at langt de fleste tilskadekomne er drenge mellem 10 og 19 år. Denne gruppe tegner sig for 29 af de 82 ulykker eller 35 %. Dette er en klar forbedring i forhold til de tidligere år. Eksempelvis stod denne aldersgruppe for 50 % af alle ulykkerne i 2009/10 og 65 % året før.

Man kan også se, at børn og unge, dvs. personer under 19 år, står for ca. 45 % af alle ulykker med fyrværkeri (37 af de registrerede 82 ulykker). Også dette er en forbedring i forhold til de tidligere år, hvor denne gruppe rantes af to tredjedele af alle ulykkerne.

Disse tal er markant højere end Ulykkes Analyse Gruppens tal, hvor halvdelen af de tilskadekomne er under 20 år. En mulig forklaring kan være, at børn måske relativt ofte skyder fyrværkeri af op til nytår eller samler og affyrer forsagere og ubrugt fyrværkeri efter nytår og derfor involveres i ulykkerne uden for nytårsdøgnene, mens det især er de voksne, som affyrer fyrværkeri nytårsaften. Da Ulykkesregisteret registrerer ulykker for hele året, mens Ulykkes Analyse Gruppen fokuserer på de to

nytårsdøgn (31.12 og 1.1), ville det kunne give en forskel i resultaterne. Datamaterialet gør det dog ikke muligt at undersøge denne hypotese nøjere.

Figur 8. Femårsoversigt over aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne

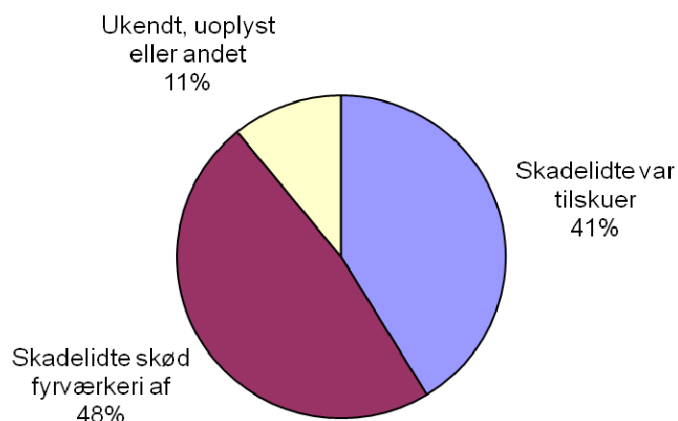

Kilde: Ulykkesregisteret

Der er databrud i tidsserien. Se nærmere i afsnittet "Datagrundlag", side 4..

Sikkerhedsstyrelsen har også undersøgt i hvor høj grad, det er tilskuerne der udsættes for ulykkerne. Det er gjort ved at gennemgå beskrivelserne af de enkelte ulykker i Ulykkesregisteret. Beskrivelserne er ikke alle helt præcise, så gennemgangen indeholder et vist skøn, og der er nogle få ulykker, som ikke kan placeres ud fra beskrivelserne. Resultatet er vist i figur 9.

Figur 9. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv af-fyrede fyrværkeriet

Kilde: Ulykkesregistret samt egne vurderinger af hændelsesforløb ud fra korte skadesbeskrivelser.

Grafen viser, at knapt halvdelen af de tilskadekomne var tilskuere eller personer, der tilfældigvis gik forbi fyrværkeriet og blev skadet af det.

Disse tal underbygges af tal fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital. Her har man ved tre årsskifter spurgt skadelidte om vedkommende var tilskuer eller selv skød fyrværkeriet af. Resultatet var:

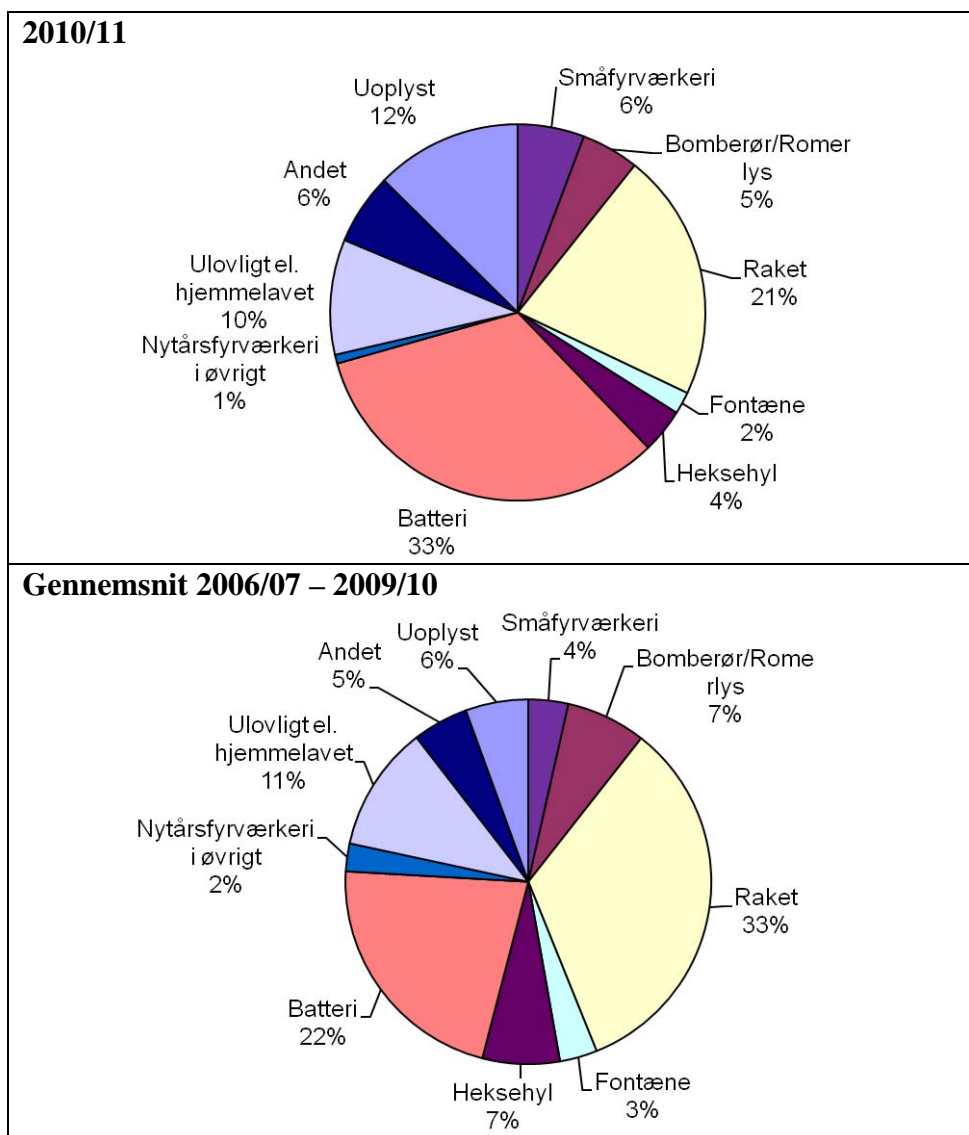
- 2002/2003: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2005/2006: Ca. 6 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2006/2007: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.

Så alle registreringerne peger altså på, at cirka halvdelen af de tilskadekomne er tilskuere.

Fyrværkeritype

De tilskadekomne spørges på skadestuen, hvilken type fyrværkeri der har forårsaget ulykken. Derfor er det muligt at lave en fordeling mellem de forskellige typer. Figur 10 viser denne fordeling for 2010/11 sammenlignet med gennemsnittet af de foregående fire år.

Figur 10. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

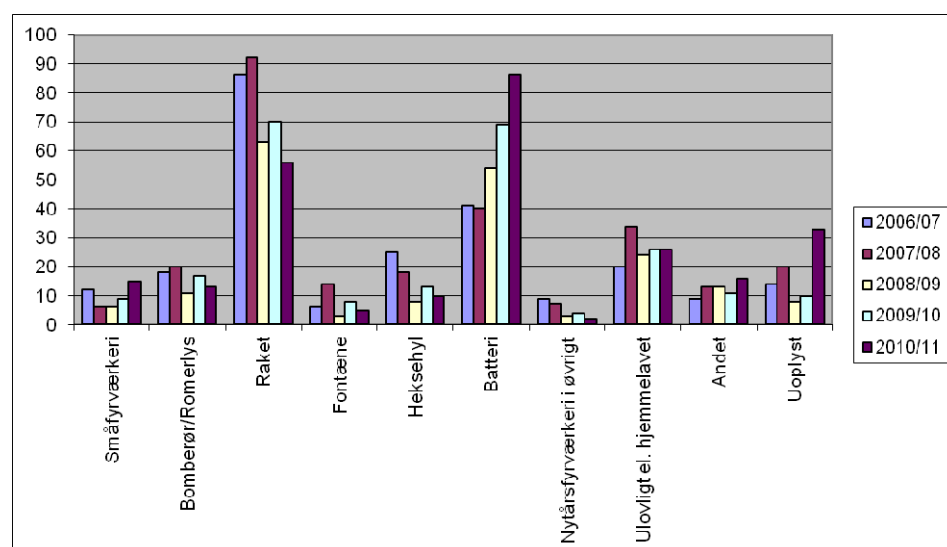
Figuren viser, at to kategorier af nytårsfyrværkeri, "Batterier" og "Raketter", til sammen står bag over halvdelen af alle ulykkerne. Dette billede ligner billedet fra de foregående år. Batterier og raketter er nogle af de hyppigst anvendte typer nytårsfyrværkeri, så derfor er det forventeligt, at der sker mange ulykker med disse typer. Man kan dog se, at der er sket en forskydning i løbet af de sidste år fra relativt flere ulykker forårsaget af raketter til relativt flere ulykker forårsaget af batterier i nytåret 2010/11.

Det ses også, at ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri fortsat tegner sig for en beskedne andel af ulykkerne i 2010/11, nemlig omkring 10 %. Dette skal dog tages med det forbehold, at det skadevoldende fyrværkeri ikke

er oplyst i næsten halvdelen af sagerne, måske fordi skadelidte ville dække over, at skaden er forvoldt af ulovligt fyrværkeri. Ulykkeshyppigheden kan dog ikke tages som udtryk for hvor meget ulovligt fyrværkeri, der anvendes til nytår, da det ulovlige og det hjemmelavede fyrværkeri må formodes at være farligere eller kraftigere end det lovlige nytårsfyrværkeri.

Forskydningen mellem de væsentligste fyrværkerityper er vist på figur 11.

Figur 11. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2006/07 - 2010/11.

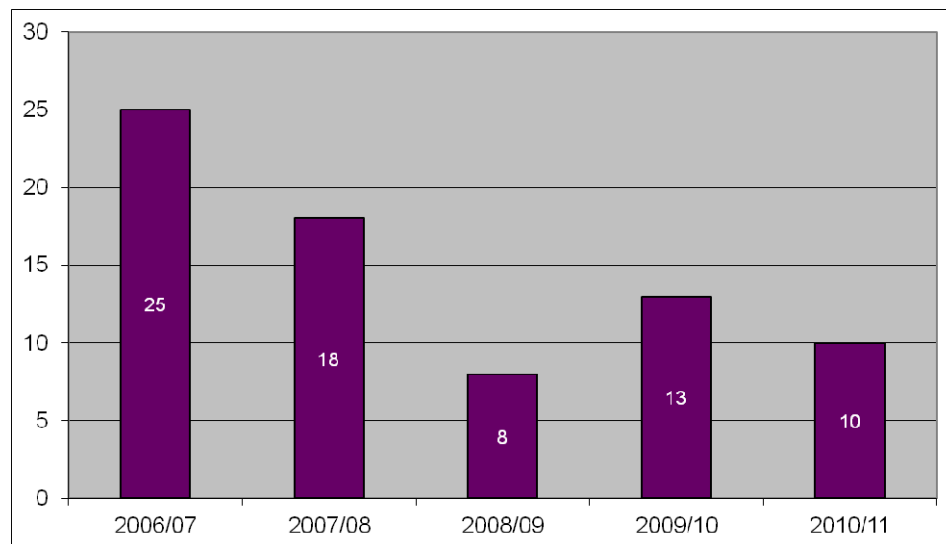

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Af figuren fremgår, at antallet af ulykker med raketter, heksehyl samt nytårsfyrværkeri i øvrigt er faldet i perioden. Det samme fald ses ikke for antallet af ulykker forårsaget af småfyrværkeri, romerlys og fontæner, men her er antallet af ulykker i forvejen lavt sammenlignet med de øvrige kategorier. Antallet af ulykker med batterier ses at være stigende i perioden. Det samme gælder antallet af ulykker med ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri (med det forbehold, at statistikken er baseret på de tilskadedekomnes egne oplysninger om det fyrværkeri, der forårsagede ulykken). Figuren viser også, at antallet af ulykker forårsaget af batterier er fordoblet i løbet af de 5 år, der betragtes. Det behandles nærmere i figur 13.

Kategorien heksehyl skal omtales nærmere her, da Sikkerhedsstyrelsen har kørt en markedskontrolindsats specielt rettet mod denne kategori siden 2006/07. Indsatsen har bestået i, at halvdelen af de typer, der var på markedet, er blevet udtaget til kontrol, hvorefter styrelsen har grebet ind over for eventuelle farlige produkter. Dette afspejler sig i figur 12, der viser, at antallet af ulykker forårsaget af heksehyl er faldet til næsten en tredjedel i perioden. Dette fald er langt kraftigere end faldet af ulykker generelt (sammenlign med figur 1.)

Figur 12. Femårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af heksehyl

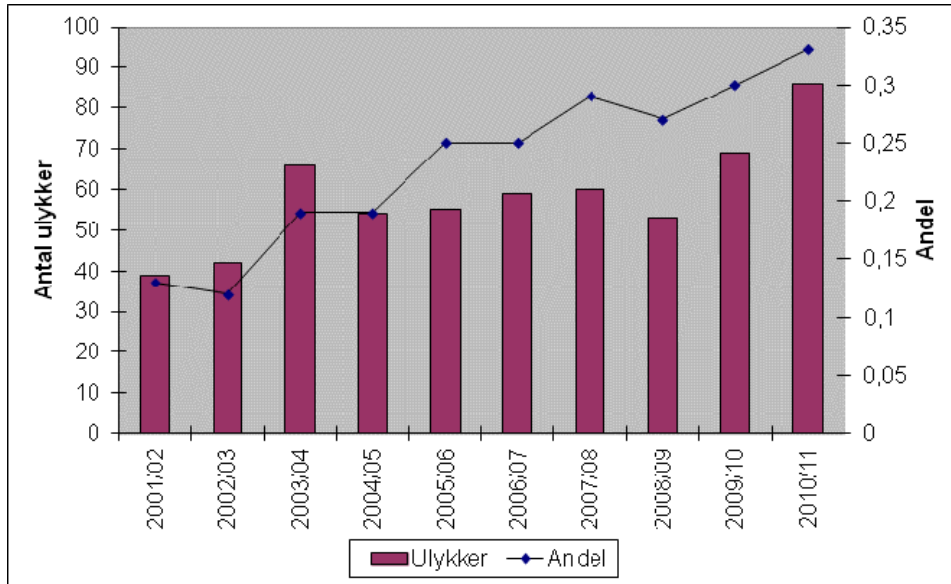
Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Antallet af ulykker med batterier har som nævnt været stigende i perioden (figur 11). Da det totale antal ulykker er faldet samtidig, betyder det, at andelen af ulykker med batterier er steget kraftigt. Data fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital gør det muligt at belyse dette for en længere periode. Udviklingen gennem de seneste 10 år er vist på figur 13. Figuren viser, at det samlede antal ulykker (søjlerne på figuren) har været svagt stigende i de ti år, idet det har varieret mellem 40 og 60 ulykker årligt, bort set fra 2010/11, hvor antallet er steget til 86 og altså markant højere end de foregående år. Figuren viser også, at andelen af ulykker med romerlys og batterier er steget fra ca. 10 % til godt 30 % af det samlede antal ulykker (den blå streg på figuren).

Ulykkes Analyse Gruppen har også registreret antallet af alvorlige skader forårsaget af batterier siden nytåret 2006/07:

- 2006/2007: 11 af 40 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2007/2008: 11 af 49 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2008/2010: 15 af 33 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2009/2010: 15 af 36 alvorlige skader er forårsaget af batterier
- 2010/2011: 17 af 56 alvorlige skader er forårsaget af batterier

Figur 13. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys og batterier

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

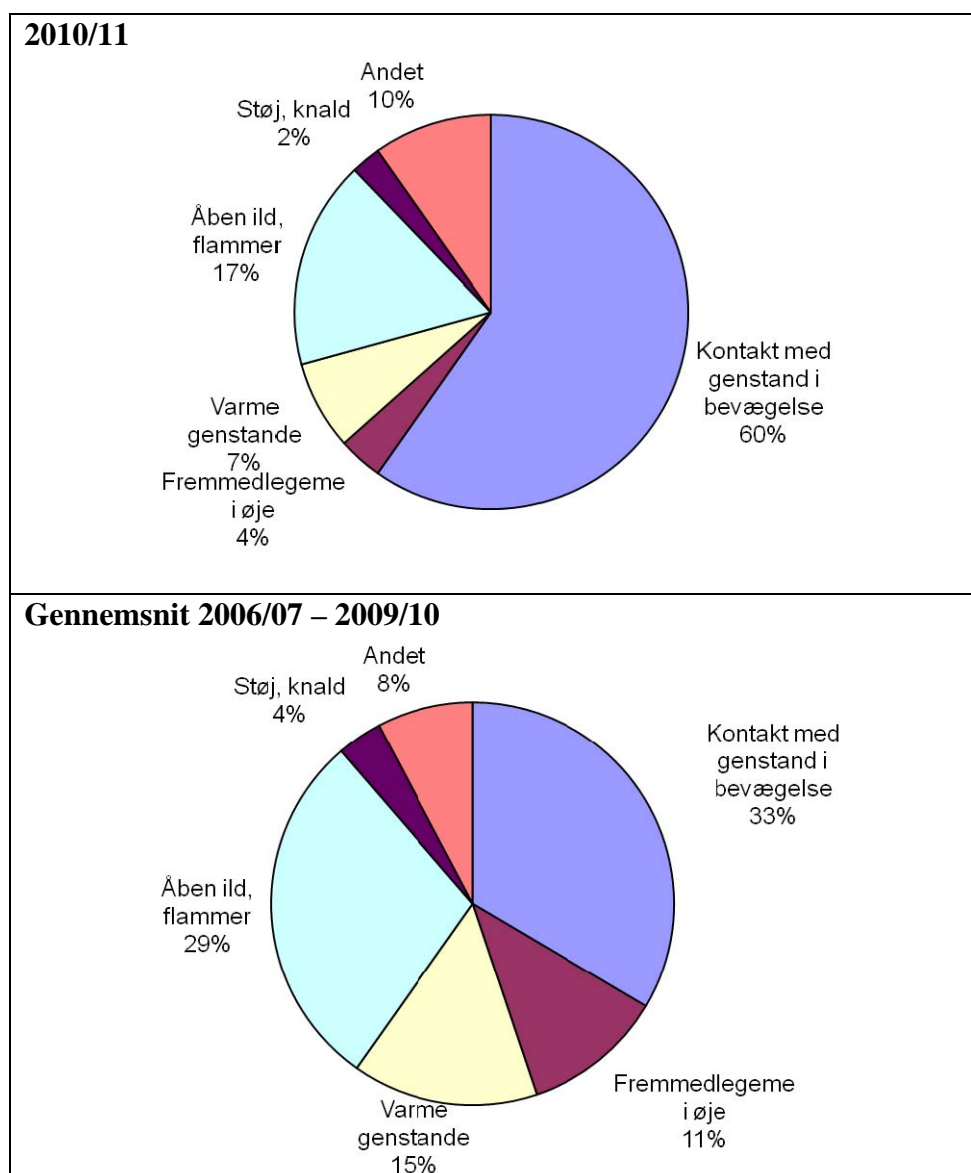
Batterier er en af de mest udbredte artikler på markedet og tegner sig for størsteparten af omsætningen af fyrværkeri i Danmark. Sikkerhedsstyrelsen har på denne baggrund valgt at sætte fokus på batteriers sikkerhed i sin markedskontrol af fyrværkeri.

Skader

Skadestuerne registrerer blandt andet hvilken mekanisme, der har forårsaget skaden.

Resultatet er vist i figur 14, hvor fordelingen i 2010/11 er sammenlignet med fordelingen i de foregående fire år.

Figur 14. Sammenligning af fordelingen af de mekanismer, der har forårsaget skaderne mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkesregisteret

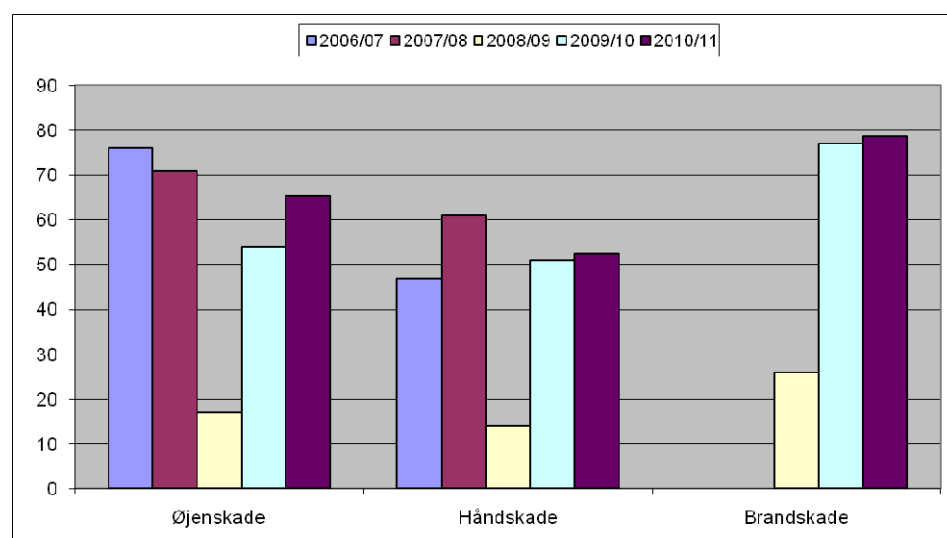
Der er databrud i tidsserien. Se nærmere i afsnittet "Datagrundlag", side 4..

Hændelsen ”genstand i bevægelse” har været og er den hyppigste skadesmekanisme. Hændelsen dækker over, at skadelidte er blevet ramt af fyrværkeri, fordi nogen har kastet det, afskudt det vandret, eller fordi fyrværkeriet er væltet under affyringen. Denne kategori ses næsten at være fordoblet i forhold til gennemsnittet for de fire foregående år.

Den næsthypigste skadesmekanisme er ”åben ild og flammer”, der dækker over, at skadelidte er blevet forbrændt af fyrværkeriet.

Ulykke Analyse Gruppen registrerer øjenskader, håndskader og brandskader. Disse registreringer gør det muligt at se udviklingen over de seneste 5 nytår. Det er vist i figur 15.

Figur 15. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2006/07 – 2010/11

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Ud over de på figuren viste skader, er der registreret en stor andel af ”blandede småår” alle årene. De udgør ”mørketallet”, dvs. forskellen mellem det antal ulykker, der er registreret i figur 15 og i figur 1.

Omkomne ved fyrværkeriulykker

Sikkerhedsstyrelsen har ikke registreret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri i 2010 eller ved nytåret 2010/11. Sidst der blev registret dødsfald i forbindelse med fyrværkeri var i 2006, hvor to personer omkom i en ulykke i forbindelse med fremstilling af ulovligt fyrværkeri.

Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri

Sikkerhedsstyrelsen har indsamlet oplysninger fra landets 98 kommuner om den brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri. Der er spurgt om indsatsen i forbindelse med nytåret og om indsatsen i den resterende del af året.

Der er modtaget svar fra 79 kommuner svarende til en svarprocent på cirka 80 %. De kommuner, der ikke har svaret, er fordelt i hele landet. Det vurderes, at dette ikke skævvrider billedet, da der ikke synes at være afgørende forskelle mellem kommunernes rapporteringer, som kunne være begrundet i kommunens geografiske placering.

Resultatet er vist i tabel 1.

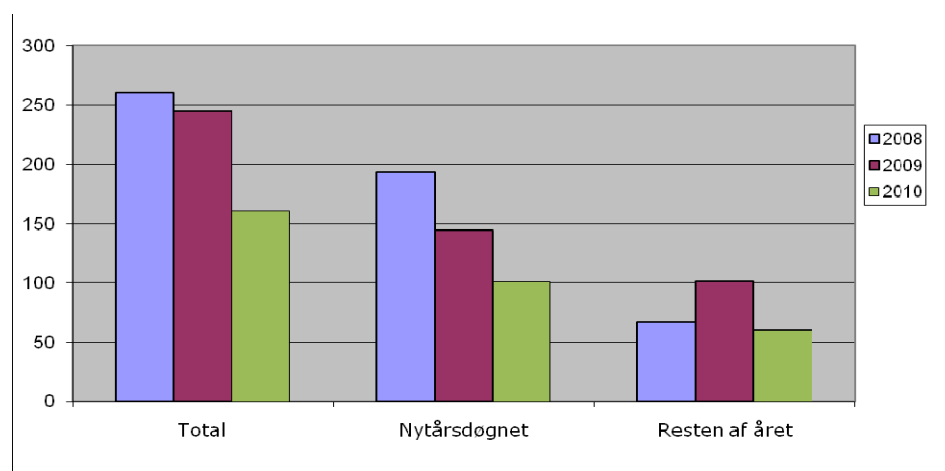
Tabel 1. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2010 (data fra 79 kommuner)

	Nytåret 2010/11	Året 2010 i øvrigt
Antal udrykninger i alt	101	60
Gennemsnit pr. kommune	1,3	0,76
Maksimum pr. kommune	10	10
Antal kommuner uden udrykninger	45	57

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Tallene viser, at der var 101 udrykninger i alt i nytårsdøgnet og 60 udrykninger til fyrværkeribrande i resten af året. Det svarer til 1,3 udrykninger pr. kommune i nytårsdøgnet og ca. trekvart i den resterende del af året. Antallet af udrykninger i nytårsdøgnet er noget lavere end de to foregående nytår, idet der sidste år registreredes 144 udrykninger og året før 193. Antallet af udrykninger i den resterende del af året er også faldet markant i 2010 i forhold til 2009. Det kan dog skyldes, at 2009 var et år med ekstraordinært mange udrykninger, idet man kan se, at antallet for 2010 er på højde med antallet i 2008. Se også figur 16.

Figur 16. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2008, 2009 og 2010.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Registreringerne viser også, at belastningen er ujævnt fordelt på kommunerne. Der er således godt halvdelen af kommunerne, der ikke har haft

nogen udrykninger i nytåret 2010/11, mens tre kommuner havde 8 - 10 udrykninger hver. Ser man på året i øvrigt, er der samme tendens. Kun hver tredje kommune måtte rykke ud til brande, og næsten halvdelen af brandene (28 ud af 60) finder sted i blot 4 kommuner. Der er ikke sammenfald mellem de kommuner, der har oplevet de mange brande ved nytåret og i løbet af året i øvrigt.

Myndighedernes aktioner op til nytåret

Reguleringen og tilsynet med fyrværkeri foretages af redningsberedskaberne i kommunerne og Sikkerhedsstyrelsen. Disse myndigheder gennemførte en lang række aktioner i 2010 i samarbejde eller hver for sig:

Kontrol med fyrværkeriarrangementer

Det kræver tilladelse at anvende fyrværkeri før 1. december og efter 5. januar samt at anvende professionelt fyrværkeri (festfyrværkeri og scene-fyrværkeri). Det er de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for at udstede tilladelser. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol med tilladelserne.

Sikkerhedsstyrelsen har udarbejdet statistikken i tabel 2 over denne aktivitet.

Tabel 2. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 79 kommuner)

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	486	6,2	76	7
Antal kontroller	118	1,5	12	40
Antal påbud	12	0,15	7	73

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 486 tilladelser til anvendelse af fyrværkeri i 2010. Det er ca. 5 % højere end i 2009, når man tager højde for, at der er færre kommuner, der har svaret i år (gennemsnittet pr. kommune er steget fra 5,9 til 6,2 udstedte tilladelser). Der er meget store forskelle mellem kommunerne, idet 7 kommuner ikke har udstedt tilladelser, mens en enkelt kommune har udstedt 90 tilladelser. Det næsthøjeste antal i en kommune er 35 tilladelser.

Et tilsvarende mønster ses for antallet af kontroller i de enkelte kommuner. Der er i alt gennemført 118 kontroller, hvilket svarer til, at der er ud-

ført kontrol med 24 % af de udstedte tilladelser, hvilket er en smule højere end sidste år. Det højeste antal kontroller i en kommune er 12, og der er 40 kommuner, der slet ikke har udført kontrol. Begge disse tal er lidt bedre end sidste år, hvor der var 48 kommuner, der slet ikke havde udført kontrol. Ti kommuner har kontrolleret samtlige tilladelser.

Kontrollerne viser, at festfyrværkerne er gode til at overholde de udstedte tilladelser, idet der kun er udstedt 12 påbud i alt, svarende til 10 % af de udførte kontroller. Det er en lille forbedring i forhold til 2008, hvor 12 % af kontrollerne blev afsluttet med et påbud.

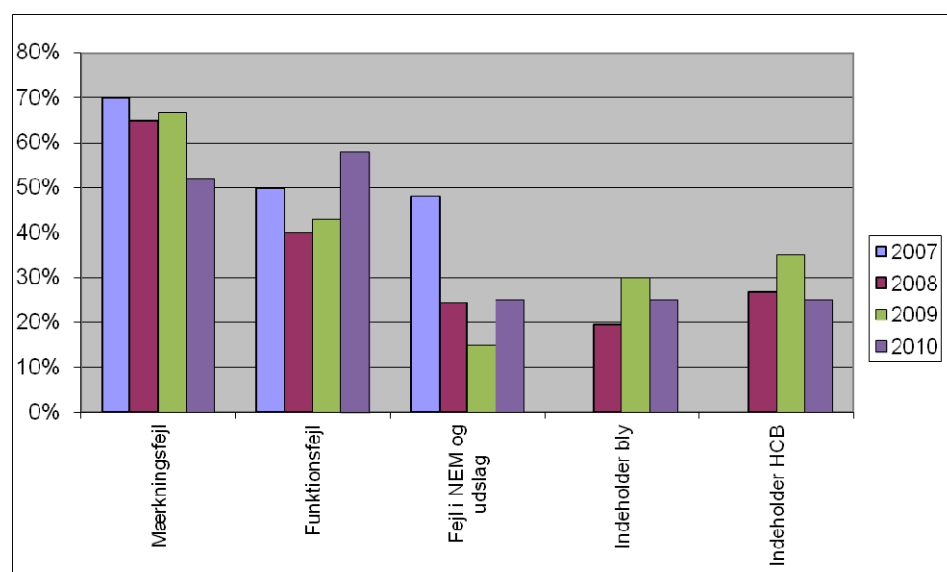
Markedskontrol med importerede artikler

I 2010 har Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol omfattet kontrol af 43 fyrværkeriartikler. Kontrollen omfatter en kontrol af artiklernes mærkning og funktion, samt om NettoEksplсивstofMængden (NEM) og den kemiske sammensætning var i overensstemmelse med specifikationen. Desuden er et antal artikler blevet analyseret for indhold af HCB (hexachlorbenzen) i samarbejde med Miljøstyrelsen.

Formålet var at fjerne eventuelle farlige produkter fra markedet og at kontrollere, om artiklerne var produceret i overensstemmelse med typegodkendelsen, herunder om de indeholder kemikalier, som ikke må findes i fyrværkeri.

Resultatet af kontrollen er vist på figur 17, hvor det er sammenholdt med resultaterne fra tidligere år.

Figur 17. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 10.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Figur 17 viser, at over halvdelen af de udtagne artikler havde mærkningsfejl såsom manglende sikkerhedsinstruktion til brugeren. Dette er en meget høj andel, men ikke desto mindre en klar forbedring i forhold til de tidligere år, hvor andelen har ligget omkring 65 – 70 %. Mærkningen tjekkes på artikler, der udtages til anden kontrol (af eksempelvis kemisk indhold eller funktion).

Figuren viser også de fejl, der er relateret til kemisk sammensætning eller afvigende NEM-vægt. Man kan se, at ca. 25 % af artiklerne havde en NEM-vægt, der afveg mere end tilladt fra specifikationen, ca. 25 % af de undersøgte artikler indeholdt bly, og ca. 25 % af de undersøgte artikler indeholdt HCB (hexachlorbenzen). Figuren viser, at disse andele er nogenlunde uændrede i perioden, idet tallene svinger omkring 20 – 30 %.

Til gengæld viser tallene, at andelen af undersøgte artikler, der fejler i funktionstesten er steget fra godt 40 % til næsten 60 %.

Funktionsafprøvningsne viste et bredt spektrum af fejl, også større fejl og kritiske fejl. Typiske fejl var:

- Fejlfunktion eller ufuldstændig funktion
- Eksplosion umiddelbart efter antændelse
- Effekten udløstes lavere end tilladt.
- For lang tid mellem effekterne
- For højt lydniveau
- Glødende nedfald
- Lunt brændte for lang tid eller for kort tid.
- Lunt kunne nemt trækkes af.

Mange af artiklerne havde mere end en fejltype ved funktionstesten.

Markedskontrollen resulterede i, at Sikkerhedsstyrelsen nedlagde påbud mod en stor del af artiklerne:

- 16 påbud om tilbagetrækning af artikler på grund af fejl ved funktionsundersøgelsen. Denne type fejl vil typisk medføre høj risiko for forbrugerne ved anvendelse af artiklen.
- 13 påbud på grund af mærkningsfejl.
- 4 påbud om tilbagetrækning, fordi mængden af NEM eller sats afveg fra den typegodkendte model, eller fordi artiklen indeholdt bly.

Typisk har Sikkerhedsstyrelsen forlangt ny dokumentation indsendt, inden nye artikler måtte sælges på markedet.

Sikkerhedsstyrelsen gennemførte igen i 2010 en speciel indsats mod heksehyl. Heksehyl er interessante ud fra en sikkerhedsmæssig vinkel, da denne artikel typisk sælges til meget lave priser (under 10 kroner for 50 – 100 "hyl"), så det er forventeligt, at kvaliteten er lav. De anvendes ofte af ganske unge mennesker, og de anvendes ofte i strid med gængse sikkerhedsregler (antænd aldrig i hånden, kast aldrig fyrværkeriet). Sikkerheds-

styrelsen ønskede primært at undersøge, at artiklerne ikke fløj for langt i forhold til den angivne sikkerhedsafstand.

Styrelsen udtog 9 artikler til test og yderligere én artikel til kontrol af NEM-vægt. Mærkningen blev kontrolleret på alle 10 artikler. Resultatet var, at 3 artikler fejlede i funktionstesten. Fire af artiklerne levede ikke op til mærkningskravene. Til gengæld var NEM-vægten i orden for den artikel, hvor det blev kontrolleret. Dette resultat er en markant forbedring i forhold til 2007/08, hvor Sikkerhedsstyrelsen sidste gang gennemførte en målrettet kontrol af heksehyl. Den gang fejlede over 60% i funktionstesten mod kun ca. 35% nu. Endvidere kunne man observere, at heksehylene i den nye kontrol ikke bevægede sig ikke nær så langt som i undersøgelsen i 2007/08.

Desværre er antallet af ulykker med heksehyl i de 2 nytårsdøgn steget fra 8 i 2009/10 til 10 i 2010/11. Dette kunne tyde på forkert anvendelse af produktet, da de fleste registrerede ulykker skyldes forbrændinger af hænder og fingre.

Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri

Det er de kommunale redningsberedskaber, der udsteder tilladelse til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og opbevaring af fyrværkeri andre steder dvs. hos importører, grossister osv. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol.

Tabel 3 viser antallet af udstedte tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og den efterfølgende kontrol.

Tabel 3. Statistik over antallet af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 79 kommuner)

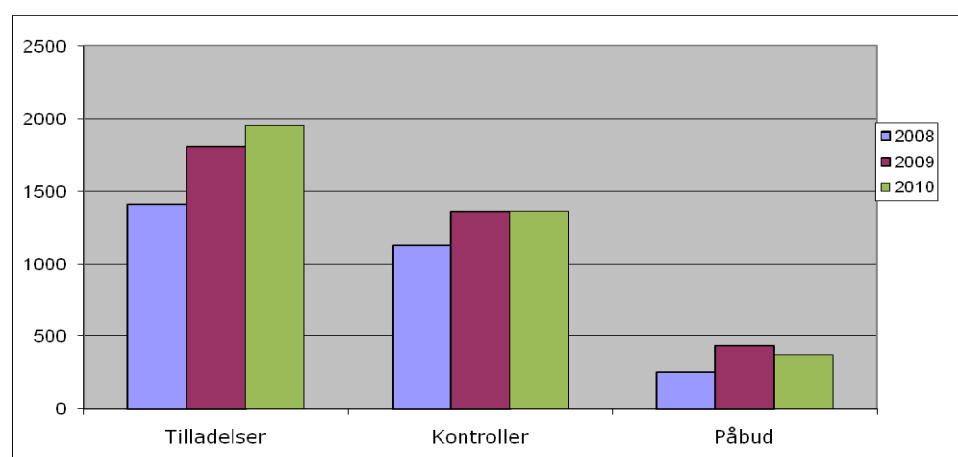
	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	1.954	24,7	152	0
Antal kontroller	1.359	17,2	66	4
Antal påbud	373	4,7	31	26

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 1.954 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i 2010. Det er en stigning på godt 8 % i forhold til 2009, så den meget kraftige stigning fra sidste år er aftaget. Dette er også vist på figur 18.

Alle deltagende kommuner har angivet, at de har udstedt tilladelser i 2010. Det maksimale antal tilladelser i en kommune er 152 tilladelser (mod maksimalt 123 tilladelser i 2009), fulgt af to andre kommuner, som har udstedt 100 tilladelser og 65 tilladelser.

Figur 18. Tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri samt kontrollen med disse tilladelser i 2008 og 2010.

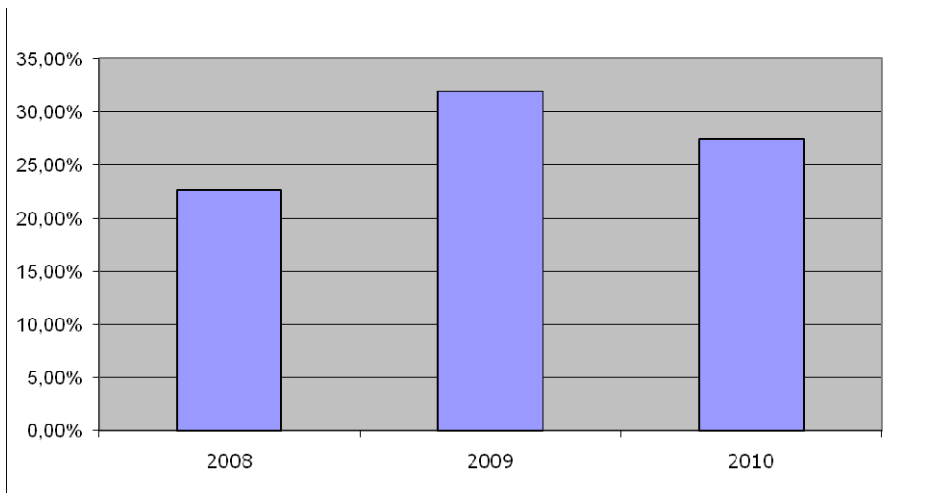
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber kontrollerer oplagene tæt, idet der er gennemført 1.359 kontroller, hvilket er på niveau med året før (1.357 kontroller). Tallet viser, at ca. 70 % af tilladelse-erne kontrolleres, så kontrollen er intens. Kun fire af de 79 kommuner, der har svaret, har angivet, at de ikke har foretaget kontrol med salgs- og opbevaringstilladelser. Det højeste antal kontroller i en kommune er 66.

Tallene viser, at det tilsyneladende går bedre med at overholde reglerne. Der er i alt udstedt 373 påbud, hvilket er et fald på 14 % i forhold til sidste år (se figur 19).

Selvom tallet er faldende, udstedes der dog stadig påbud i mere end hvert fjerde tilsyn. Andelen er faldet fra ca. 32 % i 2009 til godt 27 % i 2010. Elleve kommuner har udstedt påbud i mindst hvert andet tilsyn, og to kommuner angiver, at alle tilsyn er endt med påbud. Dette er også en klar bedring i forhold til 2009, hvor tre kommuner udstedte påbud i alle tilsyn og yderligere nitten udstedte påbud i mere end hvert andet tilsyn.

Figur 19. Andelen af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri, hvor reglerne blev overtrådt, i 2008, 2009 og 2010.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken vedrørende kontroller med oplag udenfor detaileddet er vist i tabel 4.

Tabel 4. Antallet af kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	94	1,2	16	56
Antal kontroller	62	0,8	14	60
Antal påbud	36	0,5	25	70

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 94 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i 2010. Det er et fald på næsten 30 % i forhold til 2009, hvor der blev udstedt 131 tilladelser. Der er 56 kommuner, som har angivet, at de ikke har udstedt denne type tilladelser. Der er blot to kommuner, der har udstedt mere end 10 tilladelser. Indberetningerne viser dermed, at der bliver færre og færre opbevaringssteder uden for detaileddet. Engroslagrene koncentrerer på færre steder.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber også kontrollerer denne type oplag tæt. Der er gennemført 62 kontroller svarende til, at to tredjedele af tilladelserne er kontrolleret.

Her viser tallene, at der tilsyneladende stadig er problemer med at overholde reglerne. Der er i alt udstedt 36 påbud, hvilket er en stigning i forhold til 2009 på trods af, at antallet af tilladelser er faldet. Det svarer til, at der udstedes påbud i mere end hvert tredje tilsyn. Tallet er dog voldsomt påvirket af, at en kommune har udstedt ikke mindre end 25 påbud (i 3 tilsyn). Hvis man trækker denne kommune ud af statistikken, får man, at situationen er blevet væsentligt forbedret siden 2009, idet der så blot er udstedt 11 påbud mod ulovligheder i engrosleddet. Dette svarer til det, man ville forvente, når aktiviteterne koncentrerer på færre, større spillere, der nemmere kan opnå den krævede grad af professionalisme.

Risikovirksomheder

Fyrværkerilagre, hvor der er tilladelse til opbevaring af mere end 10 tons NEM kan være såkaldte risikovirksomheder. De skal godkendes i henhold til risikobekendtgørelsen, fordi der formodes at være så stor risiko forbundet med virksomheden, at myndighederne er nødt til at tage særlige hensyn i tilfælde af ulykker. Det betyder blandt andet, at der er særlige krav til placering, der skal udarbejdes VVM-redegørelser, virksomheden skal have planer for alarmering af myndighederne og evakuering af virksomheden i tilfælde af ulykker. Risikomyndighederne laver mindst en gang om året tilsyn på disse virksomheder.

Der er p.t. tre fyrværkerivirksomheder i Danmark, som har en godkendelse efter risikobekendtgørelsen.

Internationalt samarbejde

Sikkerhedsstyrelsen er involveret i et internationalt samarbejde med andre markedskontrolmyndigheder, toldmyndigheder og politi. Samarbejdet omfatter udveksling af erfaringer med kontrollerne og resultater fra myndighedernes markedskontrol med fyrværkeriartikler.

Andre indsatser og undersøgelser vedrørende fyrværkeri 2010/11

Undersøgelse af befolkningens holdning til fyrværkerisikkerhed

Sikkerhedsstyrelsen fik i 2010 foretaget en undersøgelse af befolkningens viden og holdning til sikkerheden i en række produkter. Undersøgelsen blev foretaget af bureauet Ennova. Formålet var at afdække den opfattede sikkerhed samt generelle brugsmønstre ved en række produkter for at få input til udarbejdelsen af Sikkerhedsstyrelsens markedsovervågningsplaner. Data blev indsamlet ved hjælp af et "web-panel", som er repræsentativt for den danske befolkning i forhold til køn, alder, region og uddannelsesniveau med undtagelse af aldersgruppen over 65 år. Der deltog i alt 2.400 personer i undersøgelsen.

Undersøgelsen omfattede 29 produkter og var opbygget sådan, at hver respondent skulle forholde sig til 3 - 4 produkter. Der indgik 4 typer fyrværkeri i undersøgelsen: Batterier, heksehyl, raketter og romerlys. Der

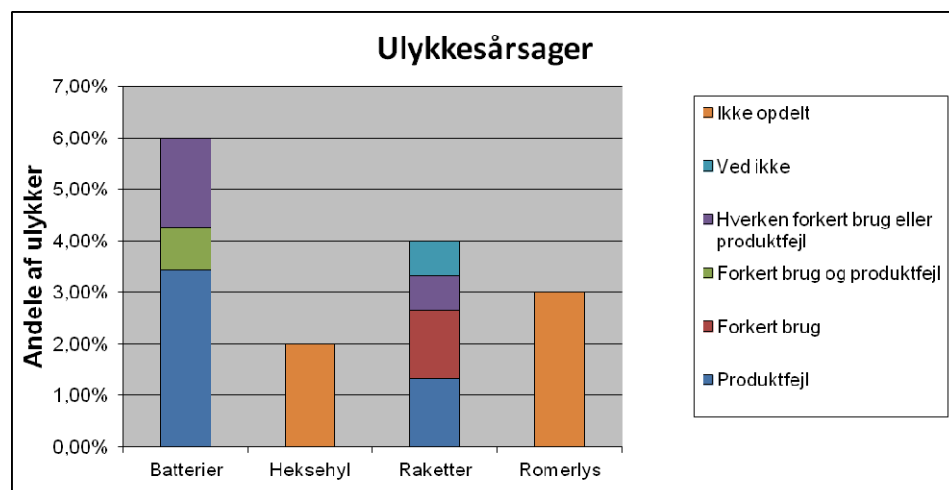
var i underkanten af 300 svar for hver af disse. Cirka halvdelen af respondenterne angav, at nogen i husstanden havde affyret fyrværkeri inden for det seneste år.

Først blev respondenterne spurgt om, hvor farligt, de syntes, fyrværkeri var at have eller bruge. Undersøgelsen viste, at fyrværkeri blev opfattet som et af de farligste produkter sammenlignet med eksempelvis have-trampoliner, ukrudtsbrændere og laserpointere. Respondenterne anså dog ikke fyrværkeri som værende ekstremt farligt, idet de fire kategorier (batterier, heksehyl, raketter og romerlys) scorede mellem 3 og 3½ på en 5-trinsskala (1 mindst farligt og 5 farligst). De øvrige produkter scorede i gennemsnit omkring 1½ - 2 med nogle enkelte undtagelser omkring 3 (laserpointere og legetøj med små dele).

Undersøgelsen viste, at knapt halvdelen af forbrugerne læser sikkerhedsanvisningerne i brugervejledningen, inden produktet tages i brug. Andelen er dog markant lavere for heksehyl, hvor kun 38 % læser disse afsnit. Det går igen, når panelet skal svare på, om sikkerhedsreglerne følges. Her svarer over 85 %, at de følger reglerne, undtagen for heksehyl, hvor andelen er nede på 68 %.

I undersøgelsen spørges også, om respondenterne har oplevet ulykker og farlige hændelser med fyrværkeri, og hvad årsagen var. Svaret er vist på figur 20.

Figur 20. Fordeling af ulykkesårsager ved batterier, heksehyl, raketter og romerlys.

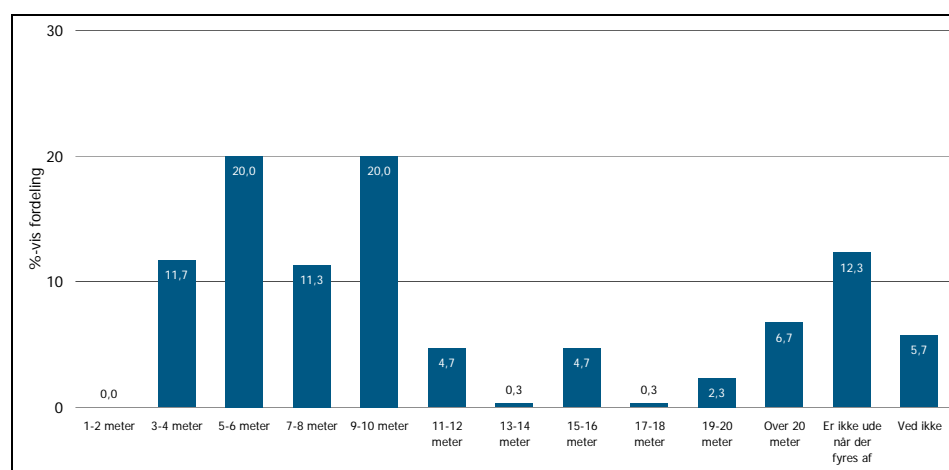
Kilde: Ennovas holdningsundersøgelse.

Figuren viser, at eksempelvis 6 % af respondenterne havde oplevet ulykker med batterier. Heraf havde godt halvdelen oplevet, at ulykken skyldtes en fejl ved produktet, en sjettedel havde oplevet, at ulykken skyldtes forkert brug og produktfejl, og cirka en tredjedel havde oplevet, at ulykken hverken skyldtes forkert brug eller produktfejl. For kategorierne

"heksehyl" og "romerlys" var der så få svar, at det ikke var muligt at underopdele resultatet. Der er påfaldende, at "forkert brug" kun er angivet som ulykkesårsag for raketter (med forbehold for den manglende underopdeling af heksehyl og romerlys).

Ennova har også spurgt forbrugerne, hvilken sikkerhedsafstand de holder, når de affyrer fyrværkeri eller er tilskuere. Resultatet er vist i figur 21. Svarene viser, at de fleste forbrugere angiveligt står tættere på fyrværkeri end de krævede sikkerhedsafstande (8 meter for kategori 2 fyrværkeri og 15 meter for det kraftigste fyrværkeri, forbrugere må købe). Rundt regnet en tredjedel står for tæt på (afstand 3 – 6 meter), en tredjedel står i nogenlunde korrekt afstand (svar 7 – 10 meter), og en tredjedel står længere væk eller er ikke udenfor, når der skydes. Tallene udtrykker respondenternes opfattelse af afstanden og ikke målte afstande.

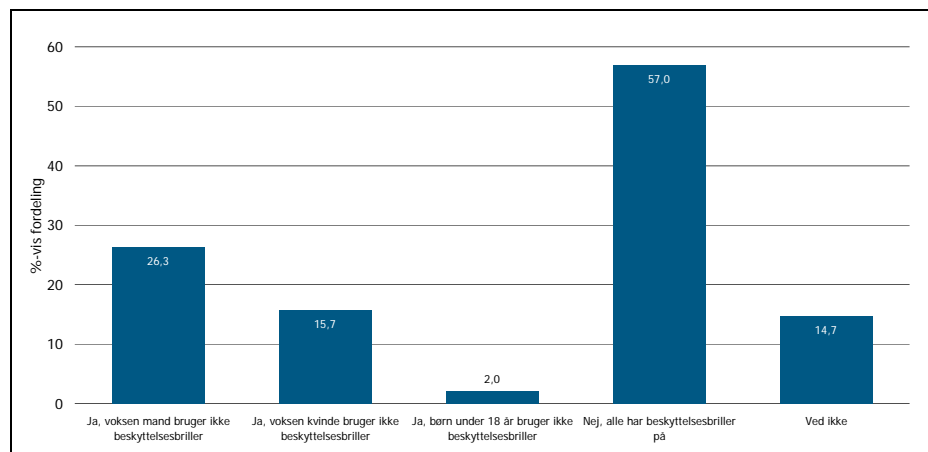
Figur 21. Så stor sikkerhedsafstand oplyser forbrugerne, at de holder under afskydning af fyrværkeri.

Kilde: Ennovas holdningsundersøgelse.

Til gengæld er brugen af sikkerhedsbriller blevet almindeligt udbredt, jf. figur 22. Alle personer bruger sikkerhedsbriller i over halvdelen af de adspurgte husstande. Det er især voksne mænd, som ikke bruger briller. Andelen heraf er cirka 25 %, hvilket er langt højere end for kvinder, hvor kun omkring 15 % ikke bruger sikkerhedsbriller. Stort set alle børn og unge (under 18) bruger sikkerhedsbriller.

Figur 22. Brugen af sikkerhedsbriller under afskydning af fyrværkeri.

Kilde: Ennovas holdningsundersøgelse.

Der er også blevet spurgt, om børn og unge under 15 får lov til at fyre fyrværkeri af uden opsyn af voksne. Det er generelt ikke tilfældet, idet kun 16 % svarer ja. Over 80 % svarer nej til spørgsmålet.

Den samme meget klare tendens ses, når der spørges, om forbrugeren har prøvet at holde antændt fyrværkeri i hånden inden for det seneste år. Her svarer 93 %, at det har de ikke. Kun 6 % svarer ja.

Endelig er forbrugerne blevet spurgt, om de har oplevet, at et batteri er væltet under afskydning? Her svarer næsten en tredjedel (32 %) ja.

Evaluering af Fyrværkerikampagnen

Fyrværkerikampagnen har til formål er at forebygge fyrværkeriskader. Bag kampagnen står TrygFonden, Sikkerhedsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen. Fyrværkerikampagnens aktiviteter er koncentreret om informationsaktiviteter og er rettet mod de 10-16-årige. En stor del af kampagnens information køres på medier som Twitter, Facebook og Youtube. Herudover driver Fyrværkerikampagnen hjemmesiden www.fyrvaerkeri.dk.

Fyrværkerikampagnens indsats havde igen i 2010 titlen "Respektér dine venner, respektér fyrværkeri" og drejede sig (lige som i 2008 og 2009) om respekt for at fyrværkeri kan være farligt, og at det er mangel på respekt at udsætte sine venner for fare.

Bureauet Aakjær stod for evalueringen af Fyrværkerikampagnen 2010. Man sendte et digitalt spørgeskema ud til alle klubber, som deltog i kampagnen, og det blev annonceret i en artikel i bladet Folkeskole samt på fyrvaerkeri.dk. Link til spørgeskemaet blev udsendt til i alt 550 respondenter. I alt 42 personer svarede tilbage, hvilket giver en svarprocent på ca. 8 %. Den lave svarprocent kan skyldes, at spørgeskemaet blev udsendt 10. marts med en svarfrist på 14 dage.

Respondenterne blev bedt om at forholde sig til i alt sytten spørgsmål, der dækkede følgende ni emner:

- a. Repræsenterer respondenterne en klub eller en folkeskole?
- b. Hvad har I gjort for at fortælle de unge om årets fyrværkerikampagne?
- c. Har I arbejdet med materialet (tegneserien, rådene og de ekstra opgaver)?
- d. Havde I tilmeldt jer spillet på nettet?
- e. Hvordan var jeres oplevelse af tilmeldingen til spillet, selve spillet samt præmierne?
- f. Hvad virkede bedst over for de unge?
- g. Hvad er det generelle indtryk af indholdet i kampagnen? Hvordan kan den forbedres?
- h. Hvornår er det bedst at modtage kampagnematerialet for 2011?
- i. Forventer man at deltage i kampagnen 2011?

Spørgsmålene var "semi-lukkede", idet respondenterne til hvert spørgsmål kunne vælge mellem en række forud definerede svarmuligheder. Desuden kunne man angive egne kommentarer til en del af spørgsmålene.

Svarene udtrykte, at der fortsat er stor tilfredshed med kampagnens form og indhold, og at der fortsat er stort engagement i klubberne. Kampagnen har en form, der rammer målgruppen, og næsten alle af dem, der besvarede spørgeskemaet ønsker at deltage igen i kampagnen i 2011.

Indsatsen i skolerne

Op til nytåret 2010/11 gennemførtes igen en informationsindsats i skolerne rettet mod 3. klasserne. Indsatsen bestod af et opgavehæfte baseret på de seks gode fyrværkeriråd. Opgaverne kræver ingen forberedelse fra underviserens side, men kan bruges direkte i undervisningen. Opgavehæftet supplerer universet om Sprængfar og søn, som man finder på respekter.dk.

Ud over kommunerne deltager hjemmeværnet, Sikkerhedsstyrelsen og SSP-samarbejdet i indsatsen. Sikkerhedsstyrelsen har bidraget til udarbejdelsen af undervisningsmaterialet.

Oversigt over figurer

Figur 1. Antallet af ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 til 2010/11	5
Figur 2. Antallet af alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 – 2010/11	6
Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2001 – 2010	7
Figur 4. Antallet af registreringer på skadestuerne fordelt over året for perioden februar 2010 til januar 2011.	8
Figur 5. Sammenligning af fordelingen af registreringerne over året mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år.	9
Figur 6. Kønsfordeling af de tilskadekomne	9
Figur 7. Køns- og aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne i sæsonen 2010/11	10
Figur 8. Femårsoversigt over aldersfordeling af de tilskadekomne i registreringerne i skadestuerne	11
Figur 9. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv affyrede fyrværkeriet	11
Figur 10. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år	13
Figur 11. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2006/07 - 2010/11.	14
Figur 12. Femårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af heksehyl	15
Figur 13. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys og batterier	16
Figur 14. Sammenligning af fordelingen af de mekanismer, der har forårsaget skaderne mellem 2010/11 og gennemsnittet for de fire foregående år	17
Figur 15. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2006/07 – 2010/11	18
Figur 16. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2008, 2009 og 2010.	19
Figur 17. Resultatet af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 - 10.	21
Figur 18. Tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri samt kontrollen med disse tilladelser i 2008 og 2010.	24
Figur 19. Andelen af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri, hvor reglerne blev overtrådt, i 2008, 2009 og 2010.	25
Figur 20. Fordeling af ulykkesårsager ved batterier, heksehyl, raketter og romerlys.	27
Figur 21. Så stor sikkerhedsafstand oplyser forbrugerne, at de holder under afskydning af fyrværkeri.	28
Figur 22. Brugen af sikkerhedsbriller under afskydning af fyrværkeri.	29

Oversigt over tabeller

Tabel 1. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2010 (data fra 79 kommuner).....	19
Tabel 2. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 79 kommuner).....	20
Tabel 3. Statistik over antallet af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 79 kommuner).....	23
Tabel 4. Antallet af kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.	25